

Reakce vodních ptáků na klimatické změny v Evropě souvisejí s jejich nároky na prostředí

Praha 19. listopadu 2018 - Nově publikovaný článek v renomovaném časopisu **Diversity and Distribution** ukazuje, že 25 druhů vodních ptáků mění svoje zimoviště v závislosti na povětrnostních podmínkách. Mírné zimy jim dovolují posunout svá zimoviště **severovýchodním směrem**, chladné zimy je naopak tlačí na jihozápad kontinentu. Tyto změny jsou nejvýraznější u druhů zimujících na hlubších vodách. Jejich zimoviště se v průběhu posledních 24 let posouvala o 5 km ročně severovýchodním směrem.

Současná studie založená na datech z **21 evropských států** poskytuje nové poznatky o reakcích vodních ptáků na velkoplošné změny podmínek pro zimování. Vodní ptáci reagují na aktuální změny povětrnostních podmínek i na dlouhodobé klimatické změny, což dokládají změny jejich početnosti na jednotlivých lokalitách.

*Naše studie zdůrazňuje, že vodní ptáci nereagují jednotně na povětrnostní podmínky. Druhy preferující **mělké a hluboké vody** reagují rychle na každoroční změny teploty, zatímco druhy vázané potravně na zemědělskou krajinu, například **husy** reagují méně, říká **Diego Pavón-Jordán** z Helsinky Lab of Ornithology, Finnish Museum of Natural History a první autor této studie.*

Uvedená studie také dokládá **dlouhodobý posun zimovišť vodních ptáků severovýchodním směrem** v posledních dekádách, a to zejména u druhů využívajících hluboké vody. Druhy využívající mělké vody se posouvaly stejným směrem v 90. letech a po přelomu tisíciletí. Později ale nastal jejich posun jihozápadním směrem, a to v souvislosti s několika tuhými zimami.

*Podle posledních předpovědí Intergovernmental Panel on Climate Change z října 2018 lze v blízké budoucnosti předpokládat mírné zimy, které ovlivní početnosti zimujících vodních ptáků po celém evropském kontinentu. Budeme svědky **lokálního vymírání** v mokřadech na jižním okraji areálů druhů a **kolonizace nových mokřadů** na severním okraji rozšíření, říká **Alexi Lehikoinen** vedoucí Helsinky Lab of Ornithology z Finnish Museum of Natural History.*

V nadcházejících zimních sezónách lze předpokládat **extrémní výkyvy povětrnostních podmínek**, což může způsobovat velké změny rozšíření, zahrnující posuny jedinců severním nebo naopak jižním směrem v rámci jejich migračních tras. Všechny tyto změny rozšíření a početnosti vytvářejí nové výzvy pro výzkum i ochranu populací a druhů. Jednotlivé druhy mohou například zimovat mimo chráněná území, dojde-li v dané oblasti k nepříznivým podmínkám pro zimování.

*Zimoviště vodních ptáků se v důsledku klimatických i dalších environmentálních změn posouvají nejen v rámci Evropy, ale i v rámci **České republiky**. Mnohé druhy se tak objevují na nových lokalitách, často i mimo chráněná území, a to i tam, kde mohou způsobovat významné hospodářské škody a následně i konflikty. Např. 10 000 hus na poli je příjemný zážitek pro ornitologa pozorujícího ptactvo, ale již méně příjemná skutečnost pro majitele pole, na kterém se husy pasou. Podobně to je i s kormorány a jinými rybožravými ptáky a jejich dopadem na rybí obsádky rybníků a jiných vod.*

Studie vznikla díky **intenzivní spolupráci** výzkumných pracovišť a nevládních organizací **po celé Evropě** a díky obrovskému úsilí terénních dobrovolných spolupracovníků a organizace **Wetlands International** (www.wetlands.org) koordinující celosvětový projekt tzv. občanské vědy (*Citizen science*) známý jako Mezinárodní sčítání vodních ptáků (**International Waterbird Census**).

Článek lze nalézt na:

<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/ddi.12855?af=R>

Kontakty pro podrobnější informace:

Dr. Zuzana Musilová, Dr. Petr Musil, Katedra ekologie, Fakulta životního prostředí, Česká zemědělská universita +420 602 664084 p.musil@post.cz, +420 606 357741 musilovaz@fzp.czu.cz

Dr. Diego Pavón-Jordán, the Helsinki Lab of Ornithology, Finnish Museum of Natural History, University of Helsinki, +358445061210, diego.pavon-jordan@helsinki.fi

Dr. Aleksu Lehtikainen, the Helsinki Lab of Ornithology, Finnish Museum of Natural History, University of Helsinki, +358451375732, aleksi.lehtikainen@helsinki.fi

